

Asia: VN/26048/2021

Lausuntopyyntö liikenteen esteettömyysvisiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esteettömyysvisiossa ja sen taustamuistiossa on ansiokkaasti tarkasteltu esteettömyyttä liikenneinfrastruktuurin, liikkumispalveluiden, liikennevälineiden ja tiedon esteettömän saavutettavuuden kannalta. Lähestymistapa on melko suppea, perinteinen ja enemmän fyysinen kuin henkinen. Vähemmälle huomiolle on jäänyt, mitä esteettömyys systeemisesti ja kokonaisvaltaisesti liikennejärjestelmätasolla tarkoittaa.

Mitä ovat liikennejärjestelmätasoiset tekijät, jotka vaikuttavat siihen, että yleiset esteettömyydelle ja saavutettavuudelle asetetut tavoitteet eivät realisoidu ihmisten arkielämässä ja ole toteutettavissa konkreettisissa toimenpiteissä? Yksityiskohtaisten toimenpiteiden lisäksi tulisi saavutettavuutta ja esteettömyyttä lähestyä yhteiskunnallisena ilmiönä laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin sekä sosiaalisemmin. Onko yhteiskunnan rakenteissa ja päätöksissä jotakin sellaista, jotka systeemisesti aiheuttavat saavutettavuuspuutteita ja -esteitä?

Liikennepoliittisten päätösten lisäksi monet muut yhteiskuntapoliittiset päätökset vaikuttavat hyvin merkittävästi saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Tärkeimpiä ovat talous- (verot, taksat, maksut, tuet ym.) ja sosiaalipoliittiset päätökset. Yhteiskuntapoliittisten päätösten yhteisvaikutuksena muodostuu se, kuinka yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla saavutettavuus ja esteettömyys koetaan. Olennaista on myös se, kenen kannalta ja minkä asian kannalta saavutettavuutta ja esteettömyyttä tarkastellaan ja arvioidaan.

Alueiden, paikkakuntien ja kohteiden (esim. matkailukohde, palvelu) saavutettavuuden kannalta on olennainen saavutettavuuskysymys se, että onko käytettävissä julkisen liikenteen aikataulusopivaa vuorotarjontaa. Autottoman yksilön kannalta vuorotarjonnan puute (osin myös hinnoittelu) on saavutettavuudesta eli liikennejärjestelmätasolla tarkasteltuna palvelutasoltaan olematon vuorotarjonta on sekä yksilön kannalta matkakaketjueste että kohteen saavutettavuusongelma. Kehitetäänkö Suomen liikennejärjestelmää määrätietoisesti ja kokonaisvaltaisesti siihen suuntaan,

että autottomien saavutettavuustarpeet otetaan myös huomioon? Mitkä yhteiskunnan ja yhdyskuntien rakenteet ylläpitävät ja mitkä päätökset aiheuttavat ihmisten arjessa ja matkaketjuissa sen, että esteettömyystavoitteet eivät toteudu ja olemassa on paljon erilaisia saavutettavuushaasteita?

Esteettömyysvisio on hyvä lähtökohta esteettömyyden toimenpideohjelmalle. Se vaatii kuitenkin tuekseen ja myös perusteiksi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitykseen edellä esitetyn tapaista kokonaisvaltaista yhteiskuntapoliittista tarkastelua. Itä-Suomen maakuntien liitot ovat omalta osaltaan valmiita tuomaan tähän tarkasteluun alueellisia näkemyksiä sekä kokemuksia ylimaakunnallisesta, maakunnallisesta ja seudullisesta jat-kuvasta liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja -työstä.

Kajan Irma
Pohjois-Savon liitto